

Asikkalan ilmastosuunnitelma

2025-2029

**Jokainen voi
tehdä jotain,
mutta
kenenkään ei
tarvitse tehdä
kaikkea**

**Yhdessä vaikutamme
enemmän**

Asikkalan ilmasto- suunnitelma

2025-2029

Aluksi

Alkusanat

Asikkala lukuina

Keskeiset käsitteet

Nykytila ja tavoite

Ilmastotyön verkostoja

Asikkalan päästötavoite, päästökehitys ja
päästöjen jakauma

Arvioitu päästökehitys

Kulutusperusteiset päästöt

Ilmastosuunnitelman valmistelu

Toimenpiteet ja seuranta

1. Ilmastojohtaminen

2. Energia ja kulutus

3. Kestävä liikkuminen

4. Kestävä ruokajärjestelmä

5. Luonto ja maankäyttö

6. Ilmastomuutokseen sopeutuminen

7. Viestintä ja ympäristökasvatus

Suunnitelman seuranta

Alkusanat

Suomen kansallisena tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kunnat ovat merkittävässä roolissa tavoitteen saavuttamisessa. Myös Asikkalan kunta voi aktiivisesti tukea kestävä kehitystä omilla toimillaan eri palvelualueilla, yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa ja valistamalla ja kannustamalla kuntalaisia kestävä kehityksen ajatteluun ja tekoihin, tahtotilana asukkaiden parantunut hyvinvointi.

Asikkalan kunta on ollut mukana hiilineutraalien kuntien Hinku-verkostossa jo vuodesta 2013 lähtien. Verkostoon kuuluvien kuntien tavoitteena on 80 prosentin päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Asikkala on myös sitoutunut vuosien 2017-2025 kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS). Asikkalan ilmastosuunnitelma toimii kestävyystyön pohjana tulevina vuosina, tehden työstä myös määrätietoisempaa ja avoimempaa. Monet asiat ovat jo hyvässä vauhdissa ja tämän suunnitelman myötä ne tulevat helpommin näkyväksi kuntalaisille. Kehittämistä silti löytyy, ja sitä työtä on tärkeä tehdä kaikkien yhdessä. Ilmastosuunnitelmassa on huomioitu ilmastomuutoksen ohessa muitakin kestävyysteemoja, kuten luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Nämä tavoitteet ja niihin sitoutuminen kannustavat tekemään aina mahdollisuuksien mukaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja.

Asikkalan ilmastosuunnitelma on koottu vuosien 2023-2024 aikana. Suunnitelman laatimiseen on saatu ympäristöministeriöltä avustus. Valmistelutyössä osallistettiin laajasti Asikkalan kunnan henkilöstöä, päättäjiä, kuntalaisia ja alueen muita toimijoita. Ilmastosuunnitelma koottiin yhteistyössä kuuden muun Päijät-Hämeen kunnan – Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän – kanssa. Suunnitelman valmistelua koordinoi Päijät-Hämeen liitto.

Lämmin kiitos kaikille osallistuneille. Toteutukseen ja toimeenpanoon tarvitsemme myös tukea. Suunnitelma konkretisoituu tekemiseen, siihen työhön tarvitsemme kaikkia kuntalaisia ja sidosryhmiä

Rinna Ikola-Norrbacka

Asikkalan kunnanjohtaja

Asikkala lukuina

Asukkaat (2023)

7 968 hlö

Alle 15-vuotiaita 9,2 %
15-64-vuotiaita 47,2 %
Yli 64-vuotiaita 43,6 %

Asuntokuntia

3 982 kpl

Vapaa-ajan
asuntoja

3 960 kpl

Alueen
työpaikat (2022)

2 318 kpl

Pinta-ala

Kokonaispinta-ala **756 km²**

Taajama-aste (2022) **65,4 %**

Maankäyttö

Vesistöt

Yli 1ha kokoiset järvet **86 kpl**
Pinta-ala yhteensä **192 km²**
25,4 % kokonaispinta-alasta

Metsätalousmaa

Metsäkiinteistöt yhteensä **418 km²**
55,3 % kokonaispinta-alasta
Kunnan omistama metsäpinta-ala **604 Ha**
(metsä-, kitu- ja joutomaa)

Maatalousmaa (2023)

Viljelyala **39,9 km²**
Tiloja **168 kpl**
(maatalouskäytössä oleva)

Keskeiset käsitteet

Kasvihuonekaasu

Kasvihuonekaasut toimivat ikään kuin kasvihuoneen lasikatto. Kaasut päästävät auringon säteilyn läpi maapallolle, mutta estävät maasta tulevan lämpösäteilyn pakenemisen avaruuteen.

Ilmastonmuutos

Ihmistoiminnan seurauksena kasvihuonekaasut ovat lisääntyneet ilmakehässä. Tämä johtaa maapallon keskilämpötilan nousuun, mikä vaikuttaa mm. sääolosuhteisiin, merenpinnan tasoon ja ekosysteemeihin.

INKU-verkosto

Pääasiassa kunnille suunnattu, vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto. Verkostoon liittyneet kunnat ja maakunnat tavoittelevat hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä.

Energiatehokkuussopimus (KETS)

Vapaaehtoinen sopimus, jolla on merkittävä rooli Suomen energiatehokkuusdirektiivin tavoitteiden saavuttamisessa. Sopimukseen voi liittyä kunnat ja yritykset sekä kiinteistö- ja vuokratalonyhtiöt.

CO₂e

Hiilidioksidiekvivalentti, jossa hiilidioksidin lisäksi on otettu huomioon myös muiden kasvihuonepäästöjen ilmastoa lämmittävä vaikutus.

Päästökerroin

Päästökerroin kuvaa yhden yksikön aiheuttamaa kasvihuonekaasujen päästömäärää. Esimerkiksi sähköntuotannossa päästökerroin voidaan ilmoittaa grammoina hiilidioksidiekvivalenttia tuotettua kilowattituntia kohden (gCO₂e/kWh).

Päästökuilu

Ero nykyisillä toimenpiteillä saavutettavan päästövähennyksen sekä tavoitteen välillä.

Perusskenaario

Oletettujen olemassa olevien politiikkatoimien sekä muiden tiedossa olevien kansallisella tasolla päätettyjen toimien vaikutus alueen päästökehitykseen tulevana vuosina.

An aerial photograph of a large body of water, likely a lake or bay, with a forested peninsula in the center. A road runs along the edge of the peninsula, and there are some small structures or vehicles visible near the shore. The sky is overcast with soft clouds.

Ilmastotyön nykytila, päästökehitys ja tavoite

Asikkalan ilmastosuunnitelma

Ilmastotyön verkostoja

Kuntien energiatehokkuussopimus (KETS)

Vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet. Sopimusten energiatehokkuustavoitteisiin on sitoutunut Suomessa yli 700 yritystä sekä yli 150 kuntaa ja kuntayhtymää.

Asikkala on mukana kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa, mistä oli ilmastosuunnitelman valmistelun aikaan voimassa vuosien 2017-2025 energiatehokkuussopimus.

Asikkalan kunta raportoi vuosittain omasta energiankäytöstään sekä toteutetuista energiatehokkuustoimista sopimuksen mukaisesti. KETS:n etenemistä seurataan sisäisissä työryhmissä.

Sopimustoiminta tarjoaa kunnalle hyvän pohjan oman energiankulutuksen hallinnalle, sekä parempia avustuksia energiatehokkuushankkeisiin.

Hinku-verkosto

Asikkalan kunta kuuluu hiilineutraalien kuntien ja maakuntien Hinku-verkostoon. Verkostossa mukana olevat kunnat ja maakunnat kuuluvat ilmastomuutoksen hillinnän edelläkävijöihin ja ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 % päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Hinku-verkostoon kuuluminen edellyttää Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymistä.

Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmä

Päijät-Hämeen ilmastotyöryhmä kokoaa alueen keskeiset toimijat, kuten kunnat, korkeakoulut ja energiayhtiöt yhteisen pöydän ääreen suunnittelemaan ja toteuttamaan ilmastotoimenpiteitä.

Asikkalan kunta on mukana alueellisessa ilmastotyöryhmässä ja osallistuu aktiivisesti kokoontumisiin, joita järjestetään neljä kertaa vuodessa.

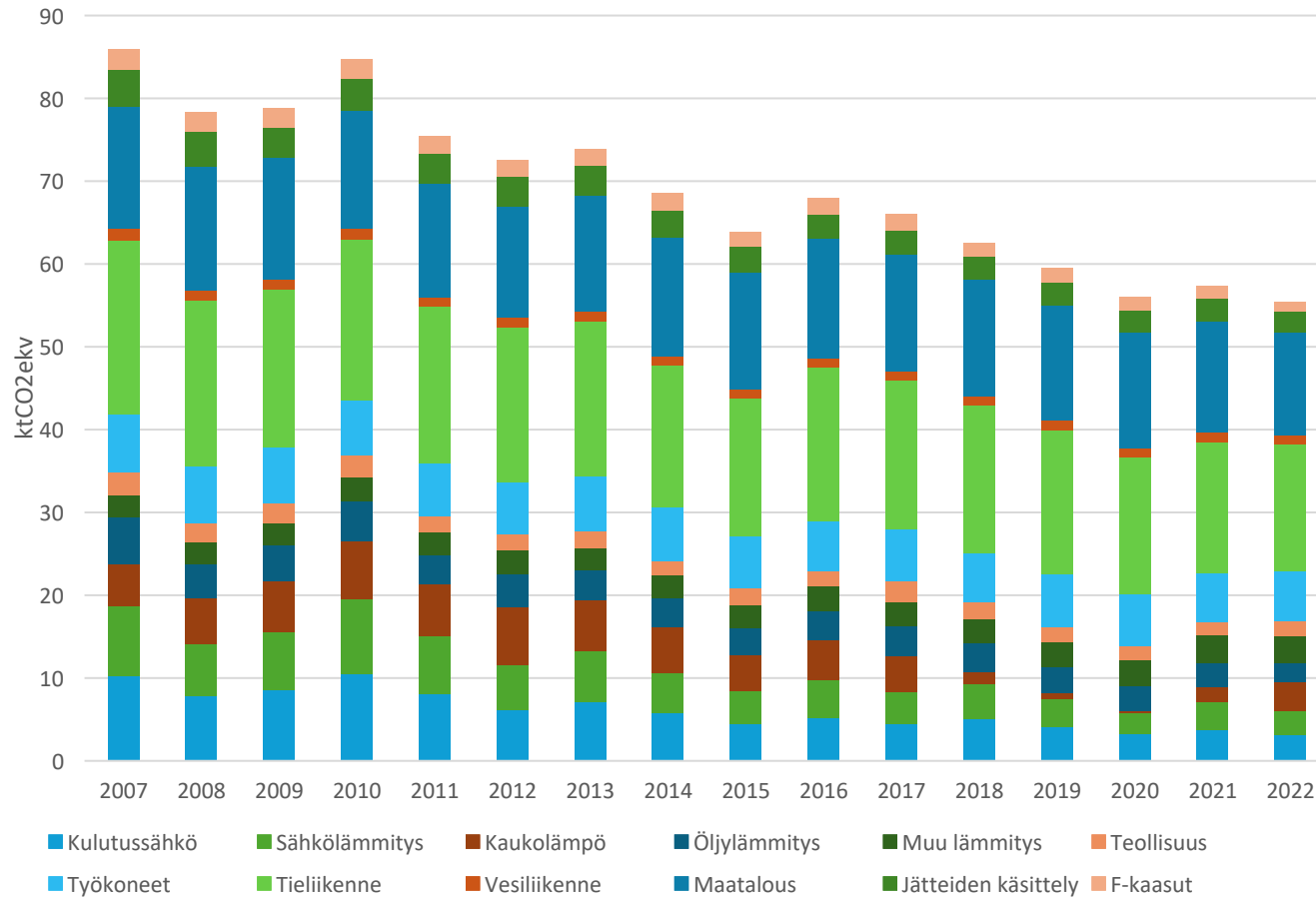
Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus

Lahden kaupunkiseudulle on tehty maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2021-2031. Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa ovat mukana Lahti, Asikkala, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä ja Orimattila sekä Päijät-Hämeen liitto.

MAL-sopimusten tavoitteena on edistää kestävää yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää.

Seurantaryhmä ja työryhmä kokoontuvat säännöllisesti seuraamaan sopimusten edistymistä.

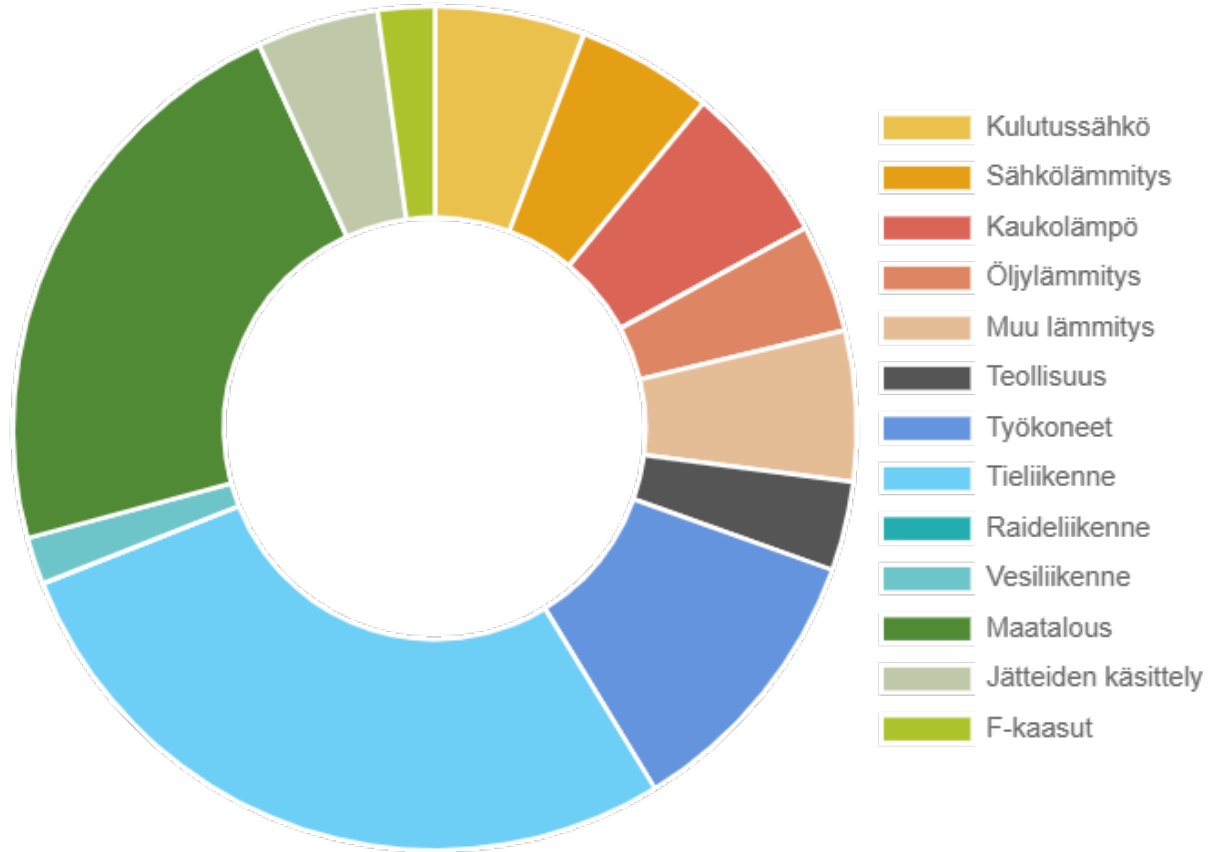
Asikkalan päästötavoite ja –kehitys vuosina 2007-2022

Asikkalan kunta on sitoutunut Hinku-tavoitteeseen eli vähentämään 80 % alueen kasvihuonekaasupäästöistä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Asikkalan kunnan kokonaispäästöt ovat vähentyneet 36 % vertailuvuoden 2007 tasosta vuoteen 2022 mennessä Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laskennan mukaan. Asukaskohtaiset päästöt vähenivät samassa ajassa 30 %.

Asikkalan päästöjakauma vuonna 2022

Asikkalan alueperusteisen kasvihuonekaasujen päästölaskennan perusteella kunnan alueen päästöt jakautuivat vuonna 2022 seuraavasti:

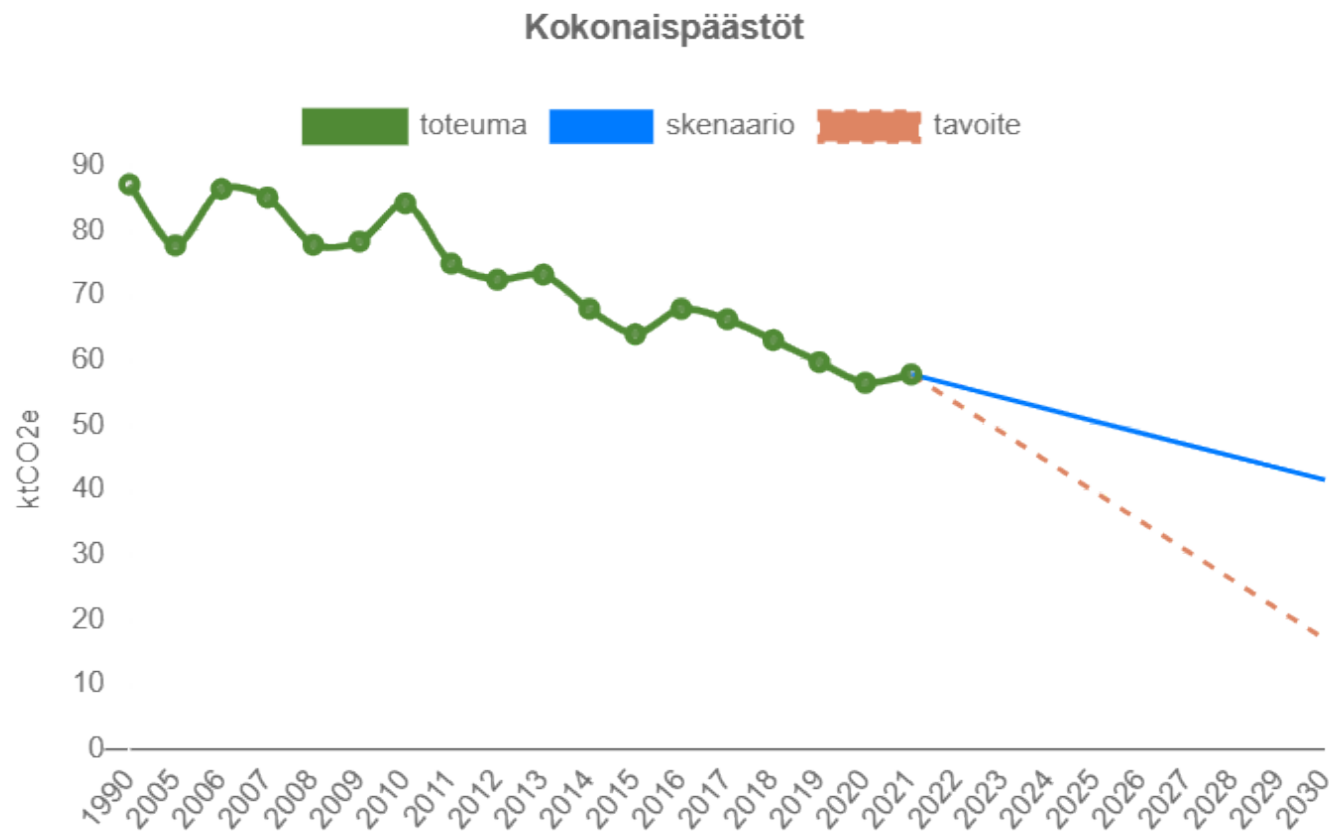
- 22 % maataloudesta
- 28 % tieliikenteestä
- 11 % työkoneista
- 5 % jätteen käsittelystä
- 3 % teollisuudesta
- 27 % sähkön- ja lämmönkulutuksesta.

Arvioitu päästökehitys

SYKEN päästöskenaariotyökalun perusarvion mukaan Asikkalan päästöt vähenevät vuoteen 2030 mennessä noin 51 % vuoden 2007 tasosta. Perusskenaario on luotu olemassa olevien politiikkatoimien ja muiden kansallisella tasolla päätettyjen toimien perusteella. Matkaa 80 % päästövähennystavoitteeseen (17 ktCO₂e) jää vielä 25 ktCO₂e.

Ilmastosuunnitelmaan on koottu toimenpiteet, joilla saadaan lisättyä kunnan päästövähennyksiä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin myös valtion, yritysten ja asukkaiden lisätoimia.

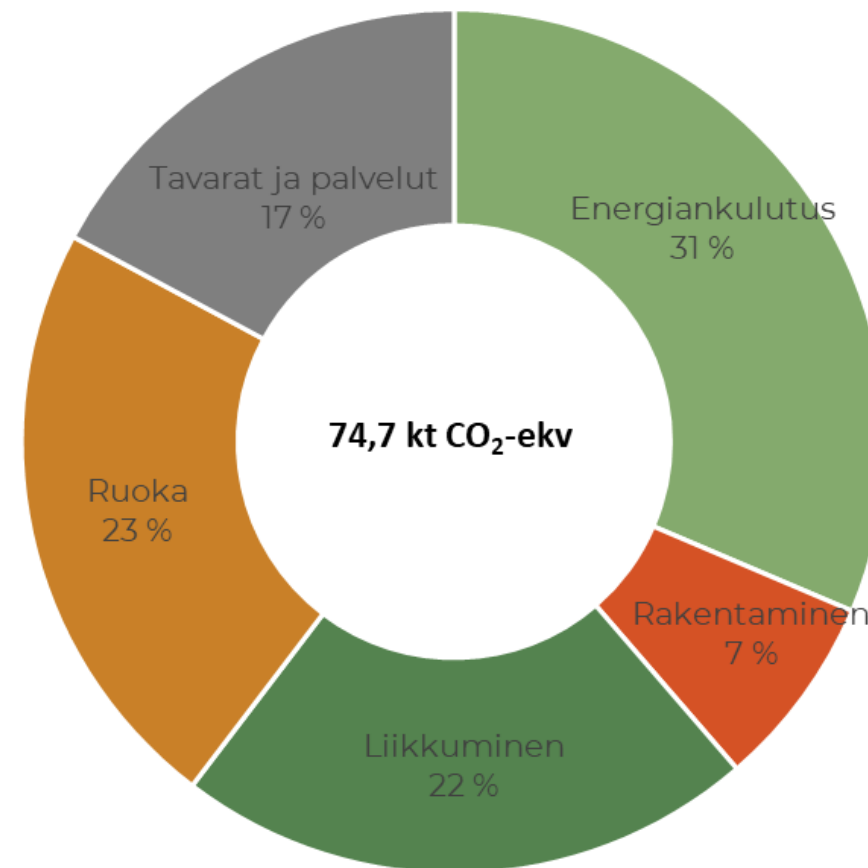
Kulutusperusteiset kasvihuonepäästöt

SYKE:n alueellisen päästölaskennan lisäksi ilmastosuunnitelmien valmistelun yhteydessä tilattiin Sitowiseltä kulutusperäinen päästölaskenta. Laskennan avulla saadaan tietoa kuluttamisen, kuten ruuan ja kulutustavaroiden tuotannon ja valmistuksen tai ulkomaanmatkojen päästöistä. Kulutusperusteisella päästölaskennalla pyritään arvioimaan kaikki kuntalaisten kulutuksesta aiheutuvat päästöt, huolimatta siitä, missä kulutettu hyödyke on tuotettu.

Kulutuksesta aiheutuvat päästöt on jaettu viidelle sektorille:

- Energiankulutus
- Rakentaminen
- Liikkuminen
- Ruoka
- Tavarat ja palvelut.

Asikkalan kulutusperusteiset päästöt on laskettu vuodelta 2022. Laskentaa voidaan hyödyntää jatkossa ilmastotoimien ja viestinnän kohdentamisessa.

Kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt Asikkalassa sektoreittain vuonna 2022. Rakentamisen hiilikädenjälkivaikutus ei näy kuvassa.

Ilmastosuunnitelman valmistelu

Ilmastosuunnitelman valmistelussa kuultiin laajasti Asikkalan kunnan henkilöstöä, kuntapäättäjiä sekä asukkaita ja vapaa-ajan asukkaita.

Ilmastosuunnitelman valmistelusta tiedotettiin monissa kanavissa valmistelun aikana.

Ilmastosuunnitelmakuntien edustajista koostunut ohjausryhmä kokoontui kuukausittain suunnitelman valmistelun aikana vuosina 2023-2025.

Oheisessa taulukossa näkyy pääpiirteittäin Asikkalan ilmastosuunnitelman valmisteluprosessin toimet.

Toteutus/tilaisuus	Ajankohta
Tiedote ilmastosuunnitelmatyön käynnistymisestä	Syyskuu 2023
Kysely henkilöstölle	Lokakuu 2023
Tiedote henkilöstökyselystä	Marraskuu 2023
Esittely Asikkalan johtoryhmälle	20.11.2023
Esittely kunnan yritystilaisuudessa	21.11.2023
Kysely valtuutetuille	Marras-joulukuu 2023
Esittely ympäristölautakunnalle	19.12.2023
Teksti kunnan ajankohtaistiedotteessa	Maaliskuu 2024
Kysely yhdistyksille	12.3.-1.4.2024
Työpaja päättäjille ja keskeisille viranhaltijoille	6.3.2024
Työpaja asukkaille	4.4.2024
Päijät-Hämeen ilmastokokous	22.5.2024
Artikkeli Asikkalan kesäpostissa	Touko-kesäkuu 2024
Työpaja henkilöstölle	7.6.2024
Asukas- /vapaa-ajanasukaskysely	25.6.-2.8.2024
Toimenpiteiden läpikäynti kestävyystyöryhmässä	28.8.2024
Tiedote suunnitelman etenemisestä ja asukaskyselystä	Syyskuu 2024
5.-6. -luokkalaisten työpajat kyläkouluilla	9.10.2024
Toimenpiteiden läpikäynti johtoryhmän kanssa	25.11.2024
Luonnoksen kommentointi Ilmastovahdissa	Joulukuu 2024
Käsittely kunnanhallituksessa	13.1.2025
Hyväksyntä valtuustossa	17.2.2025

Toimenpiteet

Asikkalan ilmastosuunnitelma

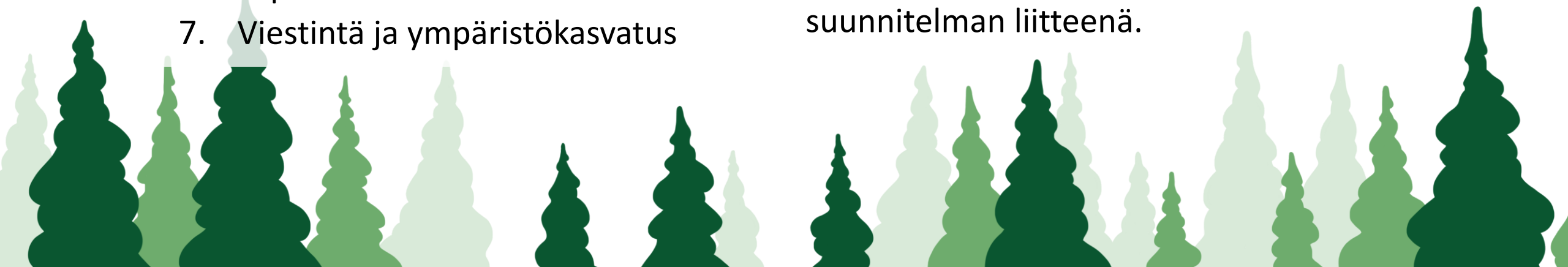
Ilmastosuunnitelman rakenne

Ilmastosuunnitelman toimenpiteet on koottu seuraavien teemojen alle:

1. Ilmastojohtaminen
2. Energia ja kulutus
3. Kestävä liikkuminen
4. Kestävä ruokajärjestelmä
5. Luonto ja maankäyttö
6. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
7. Viestintä ja ympäristökasvatus

Teemakohtaiset toimenpiteet esitellään taulukoissa, joihin on kirjattu myös vastuutahot sekä suunnitellut toteutusaikataulut. Suunnitelman liitteenä on tarkemmat kuvaukset toimenpiteistä.

Ilmastosuunnitelman päätöksenteon tueksi tilattiin selvitys toimenpiteiden kustannuksista ja hyödyistä. Teemojen yhteydessä on Sitowisen tuottama kooste vaikutuksista. Koko selvitys on suunnitelman liitteenä.

Ilmastojohtaminen

Ilmastojohtaminen luo pohjaa määrätietoiselle ja järkevälle ilmastotyölle. Ilmastojohtamiseen kuuluvat organisaation toimintatavat ja ilmastotyötä ohjaavat työkalut kuten kunnan ilmastosuunnitelma.

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii pitkäjänteistä johtamista kuntaorganisaatiossa. Hyvällä ilmastojohtamisella kunta voi saavuttaa päästövähennysten lisäksi muitakin etuja kuten kustannussäästöjä, kilpailuetua ja vetovoimaa. Jotta ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa, tulee ne kytkeä kunnan strategiaan ja johtamisjärjestelmään.

Ilmastojohtajuus on myös kykyä innostaa muita toimijoita mukaan päästöjen vähentämiseen. Kunta ei voi yksin saavuttaa ilmastotavoitteita, mutta voi toimia esimerkkinä sekä kannustaa asukkaita, yrityksiä ja muita toimijoita tekemään oman osansa.

Teematason arviointi

ILMASTOJOHTAMINEN

Kustannukset

- Ilmastojohtamisen teemojen edistäminen vaatii ilmastoasiantuntijuutta
- Kaikkien ilmastosuunnitelman toimenpiteiden jalkauttaminen vaatii myös muulta henkilöstöltä ilmasto-osaamista, aikaa ja perehtymistä
 - Nykyisen henkilöstön kouluttaminen

Hyödyt

- Ilmastojohtamisen toimenpiteet luovat pohjan ja edellytykset koko ilmastosuunnitelman toteuttamiselle ja siksi siihen tulee panostaa
- Selkeä työnjako ja vastuiden nimeäminen edesauttaa kaikkien toimenpiteiden toteuttamista. Osaamisen kehittämisellä (mm. koulutukset, tilaisuudet) parannetaan mahdollisuuksia onnistua
- Jakamalla vastuuta ympäri kuntaorganisaatiota, voidaan ilmastotyötä tehdä resurssitehokkaasti tunnistaen synergioita muuhun tekemiseen ja niitä hyödyntäen

Ilmastojohtamisen toimenpiteet

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Kestävän kehityksen tavoitteiden lisääminen kunnan strategiaan	Sisällytetään kestävän kehityksen tavoitteet kunnan strategiaan	Kunnanjohtaja	2025
Ilmastosuunnitelman jalkauttaminen ja toteutuksen seuranta	- Valtuustokauden alussa koulutus ja/tai työpaja päättäjille ilmastosuunnitelmasta - Toteutumisen seuranta kestävän kehityksen työryhmässä väh. 2 krt /vuosi - Kustannuksista vuosittain suunnitelma seuraavan vuoden talousarvioon - Raportointi valtuustolle vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä - Vuosittainen Hinku-raportointi Sykelle.	Ympäristöpalvelut, kunnanjohtaja, talousjohtaja, kestävän kehityksen työryhmä	2025
Kestävyystyön vastuuhenkilöiden nimeäminen	Nimetään vastuuhenkilöt kestävyystyön koordinointiin, seurantaan ja toteuttamiseen	Kunnanjohtaja	2025
Kestävän kehityksen huomiointi päätöksenteossa ja hankinnoissa	- Ympäristö- ja ilmastovaikutukset huomioidaan päätöksenteossa - tehdyt huomiot kirjataan päätökseen - Paikallisilta luonnonsuojeluyhdistyksiltä, metsästysseuroilta yms. pyydetään kommentteja/lausuntoja kaavoituksen ja muiden merkittävien hankkeiden suunnittelussa - Merkittävässä päätöksissä tehdään lakisääteinen ennakkoarvioitusten arviointi, jossa huomioidaan ympäristö- ja ilmastovaikutukset - Kestävyyssnäkökohtien huomiointi lisätään kunnan hankintaohjeistukseen ja järjestetään koulutusta arviointien tekemisestä	Kunnanjohtaja, talousjohtaja, palvelualueet	Jatkuva
Ekotukitoiminnan edistäminen	- Selvitetään mahdollisuutta liittyä mukaan ekotukitomintaan - Toimipisteille nimetään ekotukihenkilöt	Ympäristöpalvelut	2025
Kestävän kehityksen huomioiminen yhdistysten avustuksissa	- Lisätään avustushakemukseen kysymys ympäristöasioiden huomioimisesta - Kannustetaan avustuksia hakevia/saavia yhdistyksiä huomioimaan kestävyysnäkökulmat toiminnassa	Elinvoimapalvelut ja ympäristöpalvelut	Jatkuva

Energia ja kulutus

Energiatehokkuus ja uusiutuvan energian lisääminen vähentävät päästöjä ja kannattavat taloudellisesti.

Energiasektorin päästöjen vähentäminen on keskeistä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuuden lisääminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä, joilla saavutetaan myös kustannussäästöjä.

Energiatehokkuus ja kiertotalouden periaatteet on tärkeä huomioida niin hankinnoissa kuin uudis- ja korjausrakentamisessakin.

Teematasen arviointi

ENERGIA JA KULUTUS

Kustannukset

- Olemassa olevien kiinteistöjen energiatehokkuustoimet voivat olla huomattavan kalliita ja vaatia isoja investointeja (esim. lämmöneritys, ikkunoiden/ovien uusiminen, ilmanvaihdon tehostaminen, valaistus, älykkäät hallintajärjestelmät, uusiutuvan energian ratkaisut)
- Energiatehokkaat laitteet voivat olla hankintahinnaltaan hieman kalliimpia
- Tilojen käyttöasteen nouseminen voi johtaa ylläpitokustannusten kasvuun (esim. suurempi energiankulutus, tilojen kuluminen/lisääntynyt huolto, vahtimestaripalvelut)

Hyödyt

- Energiatehokkuuden investoinnit maksavat itsensä käytännössä aina takaisin, kun käytönaikainen kulutus (lämpö, sähkö, vesi, jätteet) vähenevät
- Energiatehokkaat laitteet säästävät rahaa pitkällä aikavälillä
- Kiinteistöjen energia- ja ympäristötoimet parantavat viihtyvyyttä ja ohjaavat myös tilojen käyttäjiä/asukkaita ympäristövastuulliseen toimintaan
- Tilojen käyttöastetta nostamalla joistain tiloista voidaan mahdollisesti luopua
- Tilojen avaaminen kuntalaisille/yhteisöille mahdollistaa uuden harrastustoiminnan ja lisää yhteisöllisyyttä
- Kiertotalous vähentää tarvetta ostaa uutta
- Saatavilla avustuksia ja tukia (kuten energiatuet, öljy- tai maakaasulämmityksestä luopumisen tuet, kotitalousvähennys)

Energian ja kulutuksen toimenpiteet

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Energia- ja resurssitehokkuuden parantaminen kunnassa	- Etsitään energian säästöön ja energiatehokkuuteen liittyviä ratkaisuja sekä osallistutaan toimintaa tukeviin hankkeisiin - Hankitaan uusiutuvaa sähköä kunnan kiinteistöihin - Kiinnitetään huomiota uusien laitteiden energiatehokkuuteen ja siirrytään asteittain sähköisiin laitteisiin - Lisätään aurinkosähköjärjestelmiä kunnan kiinteistöihin - Viestitään kunnan toimista ja niiden hyödyistä - Varmistetaan mahdollisuus koulutuksiin ja opastetaan laitteiden oikeaan käyttöön - Suositaan ruokapalveluissa järvikalaa, minimoidaan ruokahävikkiä, tarjotaan linjastossa kasvisruokaa ja lisätään kasvis-, lähi- ja sesonkiruuan käyttöä - Vähennetään veden ja kemikaalien kulutusta, minimoidaan pakkausjätteen määrää - Osallistutaan teemaviikkoihin kuten Päijät-Hämeen ympäristöviikkoihin ja Energiansäästöviikkoon	Tekninen palvelualue	Jatkuva
Kestävän uudisrakentamisen ja remontoinnin edistäminen kunnassa	- Arvioidaan uudisrakentamisessa elinkaaren aikaiset kustannukset ja ympäristövaikutukset - Suositaan puurakentamista ja huomioidaan kestävyysnäkökulmat myös korjausrakentamisessa	Tekninen palvelualue	Jatkuva
Kunnan tilojen käyttöasteen nostaminen	Tarkastellaan kunnan tilojen käyttöasteita, luovutaan turhista tiloista ja tarjotaan niitä eri toimijoiden käyttöön	Kaikki palvelualueet	Jatkuva

Energian ja kulutuksen toimenpiteet

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Kestävien digitaalisten ratkaisuiden käyttöönotto ja kehittäminen	Selvitetään palveluiden käytön aikainen energiankulutus ja sisällytetään uusien hankintojen kriteereihin	Kestävän kehityksen työryhmä	Jatkuva
Materiaalien uudelleenkäytön tehostaminen ja korjaus-, lainaus- ja vuokrauspalveluiden edistäminen	- Poistuvan materiaalin uudelleenkäyttöä edistetään mm. purkukatselmuksilla sekä viestinnän varmistamisella - Tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja viestitään alueella olevista kierto- ja jakamistalouden palveluista - Varmistetaan toimiva jätehuolto ja kierrätys asukkaille ja kunnan kiinteistöissä, viestitään kierrätyksestä ja kulutuksen kohtuullistamisesta	Tekninen palvelualue, hyvinvointipalvelut	Jatkuva
Uusiutuvan energian investointien edistäminen	- Kunta tukee uusiutuvan energian hankkeiden sijoittumista alueelleen muun muassa kaavoituksen ja luvituksen kautta. - Varmistetaan riittävä osaaminen mm. koulutuksilla, verkostoyhteistyöllä sekä asiantuntijoiden hyödyntämisellä - Otetaan huomioon hankkeiden yhteisvaikutukset	Tekninen palvelualue	Jatkuva
Kunnan vuokratilojen ja vesihuoltolaitoksen kestävän kehityksen edistäminen	- Kartoitetaan vesihuoltolaitoksen energiatehokkuuden nykytilanne sekä merkittävimmät kehittämiskohteet. - Kehitetään vuokratiloissa systemaattisesti kiinteistöjen energiatehokkuutta ja varmistetaan samalla muut ympäristönäkökohdat, kuten vesikalusteiden kunto, jätelajittelun toimivuus sekä polkupyörien turvallinen säilytys. - Viestitään asukkaille kestävästä elämäntavasta ja kannustetaan esim. energiansäästöön kilpailujen tai muun toiminnan kautta. - Aikataulutetaan ja toteutetaan kannattavat energiansäästötoimet.	Asikkalatalot Oy:n hallitus, Aurinkovuoren Vesi Oy:n hallitus ja toimitusjohtaja	Jatkuva

Kestävä liikkuminen

Kestävä liikkuminen, eli kävely, pyöräily ja joukkoliikenteen käyttö lisää sekä terveyttä ja hyvinvointia että ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Liikenne aiheuttaa Päijät-Hämeessä noin kolmasosan ilmastopäästöistä, eikä päästöjä ole saatu merkittävästi vähennettyä.

Kuntien toimet ovat ratkaisevassa roolissa kulkutapamuutoksen aikaansaamisessa. Liikenteen sähköistyminen vähentää tulevaisuudessa päästöjä, mutta ei ratkaise esimerkiksi liikkumattomuuteen liittyviä terveyshaasteita. Jo pienikin arkiliikunta vaikuttaa positiivisesti terveyteen ja hyvinvointiin.

Teematasen arviointi

KESTÄVÄ LIIKKUMINEN

Kustannukset

- Investoinnit pyöräilyinfrastruktuurin kehittämiseen ja ylläpitoon
- Kestäviin kulkumuotoihin kannustavien toimenpiteiden investoinnit (esim. turvalliset pyöräkatokset, sähköautojen latausinfra, sosiaalityilat työpaikoilla)
- Kuntapyöräien vaatimat investoinnit
- Etätyötilojen ylläpito
- Huomattava osuus kustannuksista aiheutuu henkilöresursseista (erityisesti ajankäyttö ja perehtyminen, osaamisen kehittäminen)

Hyödyt

- Kävelystä ja pyöräilystä terveyshyötyjä, mikä voi vähentää terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tarvetta
- Kävelijöiden ja pyöräilijöiden turvallisuus paranee ja onnettomuudet vähenee (erilliset pyörätiet/-kaistat, paremmin hoidetut väylät, parempi valaistus)
- Työsuhdepolkupyörät työnantajalle jopa ilmaisia ja kannustavat henkilöstöä pyöräilemään ja toimimaan esimerkkinä kunnassa
- Tehostamalla kuljetuksia voidaan saavuttaa ajallisia ja rahallisia hyötyjä
- Hankintakriteerit ohjaavat ja kannustavat markkinoita kehittämään tuotteita ja palveluja ilmastoviisaampaan suuntaan

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman toteuttaminen ja seuranta	- Toteutetaan, seurataan ja päivitetään kunnan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa - Viestitään kestävästä liikkumisesta ja toimintatapojen muuttamisesta - Edistetään pyöräilyinfran ylläpitoa ja pyöräpysäköintiä - Tehdään yhteistyötä pyöräreitistöjen suunnittelussa ja kehittämisessä	Hyvinvointipalvelut, tekninen palvelualue	Jatkuva
Kevyen liikenteen väylien talvikunnossapidon parantaminen	- Selvitetään talvikunnossapidon nykytilanne ja parannustarpeet - Kilpailutuksen yhteydessä selvitetään mahdollisuus ottaa käyttöön laatukriteerit kevyenliikenteenväylien kunnolle - Tehdään yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa valtion vastuulla olevien alueiden osalta	Tekninen palvelualue	Jatkuva
Kunnan henkilöstön kannustaminen kestäväan liikkumiseen	- Kannustetaan kestäväan liikkumiseen työpäivän aikana mm. lainapyörillä ja yhteiskäyttöautoilla - Tehdään selvitys työmatkaliikkumisesta - Selvitetään mahdollisuuksia työsuuhdepolkupyörien käyttöönottoon - Edistetään etätyömahdollisuuksia kunnassa	Henkilöstöpalvelut	Jatkuva
Yhteiskäyttöautojen käytön edistäminen	- Selvitetään yhteiskäyttöautojärjestelmän toimivuutta ja mahdollisuutta toiminnan laajentamiseen - Viestitään yhteiskäyttöautoista henkilöstölle ja asukkaille - Seurataan sähköautoilun infran riittävyttä ja lisätään latauspisteitä tarpeen mukaan	Henkilöstöpalvelut, tekninen palvelualue	Jatkuva
Tehokkaampien koulu- ja yhteiskuljetusratkaisujen suunnittelu ja toteutus	- Kehitetään palveluliikenteeseen helppokäyttöinen toimintamalli, josta viestitään näkyvästi - Laaditaan ja otetaan käyttöön kestävyysnäkökulmat huomioivat kriteerit kuljetusten kilpailutuksiin sekä ajoneuvohankintoihin. Kriteerien laadinnassa käydään keskustelua palveluntarjoajien kanssa ja ne voivat tiukentua asteittain.	Kasvatus- ja opetuspalvelut, Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Paikallisten palveluiden tukeminen ja edistäminen	Tuetaan paikallisia palveluita viestinnällä ja osana elinkeinopolitiikkaa	Elinvoimapalvelut, viestintä	Jatkuva
Lähi- ja luontomatkailun edistäminen	Tuetaan vapaa-ajan kestäväa liikkumista ja matkailumahdollisuuksia esim. pyöräilyreittien sekä luontopolkujen avulla. Edistetään mahdollisuuksien mukaan myös kohteisiin saapumista kävellen, pyörällä, kimppekyydeillä tai joukkoliikenteellä.	Hyvinvointipalvelut, tekninen palvelualue	Jatkuva

Kestävä ruokajärjestelmä

Kestävässä ruokajärjestelmässä tuotettu ruoka edistää terveyttä. Ruuantuotanto ja -kulutus tapahtuu luonnonvaroja säästäen ja luonnon kantokyvyn rajoissa.

Sitran määritelmän mukaan ruokajärjestelmän kestävyys siirtymään kuuluu neljä tavoitetta, jotka onnistuessaan luovat mahdollisuuden viidennelle:

1. Kestävä maatalous sopeutuu luonnon kantokyvyn rajoihin
2. Kannattava maatalous mahdollistaa kestävä ruokajärjestelmän
3. Suomalaiset syövät kestävästi
4. Ruokajärjestelmä luo paikallista osallisuutta ja hyvinvointia
5. Suomalaista ruokaa viedään maailmalle laadulla ja ekologisuudella

Teematasen arviointi

KESTÄVÄ RUOKAJÄRJESTELMÄ

Kustannukset

- Kustannukset syntyvät pääasiassa henkilöresursseista
 - Osaamisen kehittäminen (mm. hankinnat, reseptiikka)
 - Reseptiikan kehittäminen (ruoan maittavuus, hävikin vähentäminen)
 - Läheltä saatavien raaka-aineiden selvittäminen
 - Kampanjat ja kannustus, yhteistyöverkoston ylläpito
- Investoinnit paikallisviljelyyn (palstat, puut, pensaat), niiden ylläpitokustannukset ja hoito

Hyödyt

- Kuntalaisten terveellisen ruokavalion tukeminen (ymmärrys, osaaminen, valikoima)
- Lasten ja nuorten ympäristökasvatus ja ruokajärjestelmästä oppiminen
- Paikalliselinkeinojen tukeminen, huoltovarmuuden parantaminen
- Sosiaalinen yhteisöllisyys (palstaviljely, yhteisölliset lähiruokamahdollisuudet) ja hyvinvointi
- Tunnetaan raaka-aineiden alkuperä; vähentää turvallisuusriskejä, ei tueta epäeettistä toimintaa
- Paikallisia ympäristöhyötyjä; esim. pienempi hiilijalanjälki, vähentää rehevöitymistä, sitoo typpeä. Lisäksi parantaa pölyttäjien elinympäristöjä

Kestävän ruokajärjestelmän toimenpiteet

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Kestäviin ruokavalintoihin kannustaminen ja ruokahävikin vähentäminen	- Tarjotaan kaikille mahdollisuus kasvisruokavaihtoehtoon ja pidetään säännöllisiä kasvisruokapäiviä. - Tarjotaan kasvisruoka ruokalinjastossa tasavertaisesti muiden ruokien kanssa - Panostetaan lähi- ja kausiruokaan. Lisätään järvikalan käyttöä - Järjestetään erilaisia kampanjoita ja tempauksia esim. hävikkiruokaviikkoja - Tehdään varhaiskasvatuksessa yhteistyötä Marttojen kanssa ruokakasvatukseen, omien ruokakasvien kasvattamiseen ja marjastukseen liittyen - Koululaisten maatilavierailut tietyillä vuosiluokilla - Hyödynnetään luonnonantimia esimerkiksi yhteisillä marja- ja sieniretkillä - Ruokapalveluiden säännöllinen hävikin seuranta - Myydään tai lahjoitetaan ruokapalveluissa syntyvää hävikkiruokaa - Edistetään hävikkiruokaa tarjoavan Resq-sovelluksen käyttöä ja kannustetaan kuntalaisia vähentämään hävikkiä	Ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö	Jatkuva
Kouluruuan arvostuksen ja ruokailijamäärien lisääminen	Kehitetään kouluruokailun imagoa ja etsitään keinoja kannustaa lapsia ja nuoria kouluruokailuun.	Koulut, ateria- ja puhtauspalvelupäällikkö	Jatkuva

Kestävän ruokajärjestelmän toimenpiteet

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Lähiruuan tarjonnan parantaminen ja kestävät tapahtumajärjestelyt	• Järjestetään REKO-myyntipäiviä tai lähiruuan myyntitapahtumia • Viestitään lähiruuantuottajista, joilta voi ostaa tilamyynnin kautta • Kiinnitetään huomiota tilaisuuksien jätehuollon ja lajittelun järjestämiseen sekä energiankulutukseen • Suositaan tarjoiluissa kasvis- ja lähiruokaa • Huomioidaan tapahtumaan kulkeminen ja kehitetään vaihtoehtoisia kulkutapoja yksityisautoilulle	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Kestävän ruuantuotannon edistäminen	• Kunta viestii yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa vaihtoehtoisista ruuantuotannon kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi, tukee paikallisten ruuantuottajien jaksamista ja kannustaa ruuantuottajia kestävämpään toimintaan	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Palstaviljelyn mahdollisuuksien selvittäminen kunnassa	• Selvitetään kuntalaisten kiinnostusta palstaviljelyyn, etsitään sopiva alue ja kehitetään varaus- ja ohjeistusjärjestelmää • Istutetaan sopiville kunnan kiinteistöille vapaasti hyödynnettäviä hedelmäpuita ja marjapensaita	Elinvoimapalvelut, hortonomi	Jatkuva
Järvikalan käytön edistäminen ja kalastukseen kannustaminen	• Edistetään järvikalan käyttöä ja kalastusta erilaisin toimin yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa • Viestitään järvikalan hyödyntämisestä ja käytetään kalaa kunnan omissa ruokapalveluissa • Kannustetaan asukkaita kalastamaan ja hyödyntämään järvikalaa esimerkiksi kampanjoilla ja projekteilla	Elinvoimapalvelut	Jatkuva

An aerial photograph of a large lake with several forested islands and a large peninsula in the foreground. The water is a deep blue, and the surrounding land is covered in dense green forest. The sky is light blue with some white clouds.

Luonto ja maankäyttö

Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan kaiken elollisen luonnon moninaisuutta ja runsautta.

Monimuotoisuutta voidaankin edistää niin rakennetuilla alueilla, metsissä kuin esimerkiksi perinneympäristöissä.

Kunta voi vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen etenkin yhdyskuntarakenteen ratkaisulla, kaavoituksella, toimilla kunnan omistamissa metsissä sekä ohjeistuksella ja viestinnällä.

Metsät ja luonto ovat teema, joka on noussut tärkeänä esiin niin kuntien henkilöstölle, asukkaille kuin päättäjillekin tehdyissä kyselyissä.

Ilmastonmuutoksen edetessä ja vaikuttaessa luontoon, on entistäkin tärkeämpää, että kunta ottaa aktiivisen roolin myös monimuotoisuuden turvaamisessa.

Teematasen arviointi

LUONTO JA MAANKÄYTTÖ

Kustannukset

- Uusien ilmastomyönteisten toimintatapojen vaatimat selvitykset (kaavoitus, metsien käyttö, luontokohteet, ennallistaminen) ja toteutus
- Viheralueiden muutokset ja ylläpito
- Toimenpiteet vaativat henkilöresursseja toteutuakseen
 - Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja kuntalaisten osaamisen kehittäminen
 - Toimintatapojen kehittäminen ja muuttaminen (uusien suunnitelmien laatiminen, ympäristönäkökulmien huomioiminen aiempaa laajemmin, seurannan lisääminen)
 - Tarvittavan ulkopuolisen asiantuntija-avun kustannukset

Hyödyt

- Tiiviimpi yhdyskuntarakenne mahdollistaa kestävän liikkumisen ja sitä kautta saavutetaan terveyshyötyjä
- Monimuotoisemmat viheralueet ja metsät edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja matkailun edellytyksiä
- Viheralueiden hallittu hoitamattomuus voi tuottaa jopa säästöä ylläpitotarpeen vähentyessä
- Selvittämällä laajemmin ilmastovaikutuksia ja ympäristön tilaa, voidaan tunnistaa riskejä ja varautua niihin ajoissa

Luonnon ja maankäytön toimenpiteet

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi maankäytössä	• Ohjataan rakentaminen jo rakennetuille alueille julkisen liikenteen ja palveluiden äärelle • Varmistetaan uusiutuvan energian hyödyntämismahdollisuudet suunnittelualueilla • Mahdollistetaan kierrätyksen ja kiertotalouden tehokas toteuttaminen • Edistetään ilmastomuutokseen sopeutumisen toimia • Säästetään olemassa olevia viheralueita • Kiinnitetään erityistä huomiota ranta-alueiden käyttöön ja kaavoitukseen sekä luonnon että virkistysarvojen näkökulmasta	Kaavoituspäällikkö	Jatkuva
Kuntametsien kestävä käyttö	• Kunnan metsästrategiassa ja -suunnitelmassa huomioidaan metsien monikäyttöön liittyvät tavoitteet. Metsäsuunnitelmia varten tehdään riittävät luontoselvitykset. • Siirrytään mahdollisuuksien mukaan jatkuvaan kasvatukseen ja suositaan sekametsiä • Tehdään aktiivisesti luonnonhoitotoimia ja vältetään avohakkuita etenkin luontoarvoiltaan tai virkistysarvoiltaan sekä matkailun kannalta tärkeillä alueilla • Kuntametsien tilaa ja käyttöä seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain tekniselle lautakunnalle • Kuntametsistä ja niiden tilasta viestitään asukkaille	Tekninen palvelualue	Jatkuva
Arvokkaiden luontokohteiden tunnistaminen ja huomioiminen	• Kootaan olemassa oleva luontotiedon yhteen helposti käytettävään muotoon • Lisätään kunnan sisäistä tiedotusta luontotiedosta ja sen käytöstä • Laaditaan lisäselvityksiä tarpeen mukaan yhteistyössä alueen muiden kuntien sekä toimijoiden kanssa esimerkiksi Helmi-hankkeiden yhteydessä	Ympäristöpalvelut	Jatkuva

Luonnon ja maankäytön toimenpiteet

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Yhdyskuntarakenteen hajautumisen pysäyttäminen	• Panostetaan olemassa olevan rakenteen hyödyntämiseen kulttuuriympäristön arvot huomioiden. • Tiivistetään rakennetta taajamissa esim. ottamalla käyttöön tyhjiä tontteja ja huonokuntoisia rakennuksia. • Kannustetaan vajaakäyttöisten rakennusten käyttötarkoituksen muutoksiin • Jos rakentamista kohdentuu metsä- ja luontoalueille, minimoidaan haitat alueen suunnitteluvaiheessa ja selvitetään mahdollisuuksia haittojen kompensointiin. • Toteutetaan lieventämishierarkiaa maankäytössä	Kaavoituspäällikkö, tekninen johtaja	Jatkuva
Taajamavihreän ja niittyjen kehittäminen	• Lisätään niittyjä ja muuta hallittua hoitamattomuutta kunnan alueilla sekä viestitään niiden merkityksestä kuntalaisille • Kannustetaan asukkaita samankaltaiseen toimintaan	Tekninen johtaja, hortonomi	Jatkuva
Ennallistamishankkeiden tukeminen ja mahdollistaminen	• Kartoitetaan potentiaaliset ennallistamiskohteet ja haetaan toiminnalle rahoitusta esimerkiksi Helmi-ohjelmasta. • Jatketaan ja laajennetaan kuntien välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.	Ympäristöpalvelut, tekninen johtaja	Jatkuva
Vieraslajien aktiivinen torjunta	• Poistetaan haitalliset vieraslajit kunnan omistamilta alueilta • Tehdään ohjeistusta ja muistutetaan kiinteistönomistajia toimien tarpeellisuudesta • Järjestetään vieraslajitalkoita ja hyödynnetään esim. Crowdsora-sovellusta	Ympäristöpalvelut	Jatkuva
Vesiensuojelun tehostaminen	• Tehdään säännöllistä järvien tilan seuranta seurantasuunnitelman mukaisesti • Osallistutaan vesiensuojeluhankkeisiin ja yhteistyöhön • Kiinnitetään huomiota hulevesiratkaisuihin	Ympäristöpalvelut	Jatkuva

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmasto on jo muuttunut ja tulee muuttumaan, vaikka hillintätoimissa onnistuttaisiin. Tämän vuoksi on tärkeää suunnitella ja toteuttaa varautumisen ja sopeutumisen toimia.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta merkittävimmiä ilmastoiimiöiksi Päijät-Hämeessä on tunnistettu yleinen lämpeneminen ja erityisesti lämpenevät talvet, lisääntynyt sadanta, helleaallot sekä myrskytuulet.

Kunnissa on tärkeää tunnistaa ilmastonmuutokseen liittyvät merkittävimmät riskit eri sektoreilla sekä toteuttaa näihin liittyviä varautumisen ja sopeutumisen toimia. Tavoitteena on aktiivisesti vähentää muutoksen aiheuttamia riskejä ja haavoittuvuuksia, joista monet kohdistuvat terveyteen ja hyvinvointiin.

Väestön ikääntyessä esim. hellejaksojen ja vaihtelevien lämpötilojen aiheuttaman liukkauden aiheuttamat riskit kasvavat.

Teematasen arviointi

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

Kustannukset

- Kasvatavat kustannukset kävely- ja pyöräteiden kunnossapidosta, kelirikkokorjaukset
- Investoinnit taajama-alueiden viherratkaisuihin
- Entistä tehokkaampi hulevesien hallinta: ylläpito ja investoinnit
- Vesistöjen ja kosteikkojen kunnostamis- ja ennallistamistoimet
- Kiinteistöjen suojaaminen ylikuumenemiselta (jäähdytyksen asentaminen, passiiviset aurinkosuojaratkaisut)
- Ulkopuolisen asiantuntijan selvitykset (tulvariskit, vesiensuojelu, pohjaveden suojelusuunnitelma jne.)

Hyödyt

- Väylien kunnossapidolla saavutetaan terveys- ja turvallisuushyötyjä (aktiivisempi liikkuminen, vähemmän onnettomuuksia)
- Sopeutumisen toimet ovat myös ennakoivia: ennakoivalla toimintatavalla pystytään tehokkaammin välttämään ilmastonmuutoksen aiheuttamia menetyksiä ja hyödyntämään mahdollisuuksia. Jos ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeudutaan ennakoivasti, kertyy vuoteen 2070 mennessä kansallisesti noin 5-8 miljardia euroa vähemmän tappioita kuin jos sopeutuminen on reaktiivista
- Sopeutumisen toimista iso osa toteutettavissa maakunnallisena yhteistyönä ja -hankkeina, jolloin mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti
- Ilmastonkestävä uudisrakentaminen ei automaattisesti ole tavanomaista rakentamista kalliimpaa

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Ilmastomuutoksen sopeutumistyön arviointi ja kehittäminen	- Arvioidaan ilmastomuutokseen sopeutumisen toimien tilanne liikenteen, vesihuollon, metsien, helteen vaikutuksien, rakennuksien ja rakentamisen osalta. - Arviointi voidaan toteuttaa Askeleet-työkalulla. - Jatkotoimenpiteet voidaan toteuttaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Tekninen johtaja, ympäristöpalvelut	Jatkuva
Tilojen jäähdytys osana helleaaltoihin varautumista	- Varmistetaan jäähdytysjärjestelmien riittävä kapasiteetti helleaaltojen lisääntyessä. - Tilojen lämpökuormaa vähennetään sammuttamalla tarpeettomat laitteet ja valaisimet sekä huolehtimalla varjostuksesta verhojen, suojakalvojen, kaihtimien ja kasvillisuuden avulla. - Varmistetaan kosteuden poisto ja voidaan hyödyntää lämmön talteenottoa.	Talonrakennusmestari	Jatkuva
Ilmastomuutoksen huomioiminen rakennuksissa ja kunnallistekniikassa	- Jätetään tonteille kasvillisuutta - Huomioidaan rakennusten suunnittelussa energiatehokas lämmitys ja viilennys sekä kosteuden hallinta - Arvioidaan ja huomioidaan ilmastomuutokseen sopeutuminen rakentamisessa sekä ohjeistetaan asukkaita - Edellytetään kilpailutuksissa ilmastokestäviä ratkaisuja - Huolehditaan kunnan vastuulla olevien katujen kunnosta, edistetään yhteistyötä muun tiestön osalta sekä viestitään yksityisteiden avustushakujen yhteydessä varautumisesta - Rakennetaan kosteikkoja ja selvitetään mahdollisuuksia suodattaa hulevesiä. - Varataan vesistöille riittävät suojavyöhykkeet - Arvioidaan huletulvariskejä, nimetään merkittävimmät tulvariskialueet ja laaditaan tulvavaarakartta	Tekninen johtaja, talonrakennusmestari	Jatkuva

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Metsien myrskytuhojen ennaltaehkäisy	Metsien tuulituhoja estetään mm. välttämällä avohakkuita, suunnittelemalla hakkuut kestävästi ja istuttamalla puita aukkopaikoille. Lisäksi edistetään sekametsäisyyttä sopivilla puulajeilla.	Tekninen johtaja	Jatkuva
Pohjaveden suojelusuunnitelman päivitys ja ylläpito	- Suojelusuunnitelmassa tunnistetaan alueen riskitekijät ja luodaan niille toimenpidesuosituksia. Lisäksi esitellään yksityiskohtaiset tiedot pohjavesialueen maaperä- ja pohjavesioloista. - Suojelusuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti olosuhteiden ja ilmaston muuttuessa.	Ympäristöpalvelut	Jatkuva
Ilmastomuutoksen huomioiminen varautumisessa	- Valmiusharjoituksilla kartoitetaan varautumisen taso myös ilmastonmuutoksen näkökulmasta, esim. huolehtimalla energian saatavuudesta, omavaraisuudesta ja elinvoimaisesta alku- ja elintarviketuotannosta. - Myös vesihuoltolaitosten riskejä tarkastellaan ilmastonmuutoksen näkökulmasta, koska lisääntyvät rankkasateet ja kuivuusjaksot kuormittavat vesihuoltoa. Myös vuotovesiä vähennetään ennakoinnilla.	Kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, tekninen johtaja	Jatkuva

Viestintä ja ympäristökasvatus

Viestintä on keskeinen osa ilmastotyötä. Kunnan viestintä omista ilmastotoimista kannustaa muut toimijat mukaan työhön sekä lisää ymmärrystä asioiden merkityksestä.

Ilmasto- ja kestävyysasioista viestintää toteutetaan usein rajallisilla resursseilla, joten kunnassa on hyvä sopia viestinnän vastuut, keskeisimmät kohderyhmät sekä pääasialliset viestintäkanavat. Yhteinen viestintä muiden kuntien ja toimijoiden kanssa sekä osallistuminen vuosittaisiin tapahtumiin lisää vaikuttavuutta.

Yksi viestinnän tavoitteista on lisätä vuoropuhelua asukkaiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Etenkin nuorten ääniä on toivottu kuuluviin ilmastotoimia suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Teematasen arviointi

VIESTINTÄ JA YMPÄRISTÖKASVATUS

Kustannukset

- Viestinnän ja ympäristökasvatuksen teemat vaativat ensisijaisesti asiantuntijaresurssia eli osaamista ja aikaa toimenpiteiden edistämiseksi
 - Ilmastonmuutososaamisen ja ilmastoviestinnän osaamisen kehittäminen
 - Ajalliset resurssit toimenpiteiden toteuttamiseksi nykyiseltä henkilöstöltä / määräaikaiset projektityöntekijät tai harjoittelijat / vakituinen palkattava henkilö
 - Asiantuntijapalveluiden hankinta ulkoisilta palveluntarjoajilta

Hyödyt

- Johdonmukainen ja avoin ilmastoviestintä parantaa tiedonkulkua oman organisaation sisällä ja mahdollistaa ilmastotyön kytkemisen osaksi jokapäiväistä toimintaa synergiat huomioiden
- Onnistunut viestintä ja sen riittävät resurssit mahdollistavat oman organisaation sekä alueen muiden toimijoiden sitouttamisen ilmasto- ja vastuullisuustyöhön
- Suunnitelmallisella ja pitkäjänteisellä ympäristökasvatuksella kauaskantoisia positiivisia seurauksia - palvelee koko yhteiskuntaa
- Vahvistaa kunnan vastuullisuusimagoa
- Vahvistaa yhteisöllisyyttä ja paikallista yhteistyötä

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Monipuolinen kestävän kehityksen viestintä ja osallistaminen	• Tehdään sisäistä viestintää henkilöstölle ja luottamushenkilöille • Viestitään asukkaille ja muille kunnan toimijoille • Kaikki toimialat viestivät omista ilmasto- ja kestävyystoimistaan • Jaetaan ilmastoviestinnän vastuut ja tehdään ilmastoviestinnän vuosikello • Huolehditaan eri toimijoiden mahdollisuuksista osallistua kestävyystyön eteenpäinviemiseen • Viestitään monikanavaisesti • Osallistutaan valtakunnallisiin ja alueellisiin teemaviikkoihin yms. • Seurataan viestinnän toteutumista ja tehdään aktiivisesti yhteistyötä toisten kuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa	Viestintä, elinvoimapalvelut	Jatkuva
Ympäristökasvatusohjelman toteuttaminen	• Huomioidaan ympäristökasvatusohjelman sisällöt ja tavoitteet lukuvuosisuunnitelmassa • Selvitetään mahdollisuutta lukion paikalliset näkökulmat huomioivan ilmastokurssin toteuttamiseen • Suunnitellaan toimintamalli ympäristöviikkojen toteuttamiseen ja osallistutaan vuosittain toimintaan. • Otetaan lapset ja nuoret mukaan tekemään ilmastoviestintää	Sivistysjohtaja, koulut, päiväkodit	Jatkuva
Ympäristöaiheiset tilaisuudet ja näyttelyt	• Järjestetään kirjastoissa tai muissa kunnan tiloissa kestävyysaiheisiin liittyviä tilaisuuksia ja näyttelyitä • Tehdään alueen muiden kuntien kanssa yhteistyötä näyttelyiden suunnittelussa ja toteutuksessa	Ympäristöpalvelut	Jatkuva

Toimenpide	Toteuttaminen	Vastuutaho	Aikataulu
Ilmastokumppanuuden edistäminen	- Viestitään yrityksille aktiivisesti ja tehdään myös suoria yhteydenottoja ilmastokumppanuuteen liittyen - Kehitetään ilmastokumppanuustoimintaa ja sitoumusten seurantaa	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Ilmastokokouksen järjestäminen säännöllisesti	- Järjestetään yhteistyössä muiden alueen kuntien kanssa päättäjille suunnattu ilmastokokous säännöllisesti esim. kerran kahdessa vuodessa - Sovitaan muiden kuntien kanssa järjestämisen toimintatavoista, rahoituksesta ja ajoituksesta	Ympäristöpalvelut, elinvoimapalvelut	Jatkuva
Aktiivinen osallistuminen Salpausselkä Geoparkin kestävä kehityksen toimintaan	- Osallistutaan aktiivisesti Geopark toimintaan ja sen kehittämiseen - Kunnan päiväkodit hakevat mukaan Salpausselkä Geopark varhaiskasvatusohjelmaan	Elinvoimapalvelut	Jatkuva
Kunta haastaa asukkaat, yhdistykset ja yritykset ilmastotoimiin	- Kunta toimii esimerkinnäyttäjänä, mahdollistajana sekä kannustajana - Kunta haastaa kaikki kunnan toimijat huomioimaan oman toimintansa ilmastovaikutuksia ja tekemään parempia valintoja hyvinvoinnin ja tulevaisuuden parhaaksi	Kaikki palvelualueet	Jatkuva

A photograph of a dense forest with tall, thin trees and a mossy forest floor. Sunlight filters through the canopy, creating a warm, golden glow. The text 'Seuranta' is centered in a large, white, sans-serif font, with a thin white horizontal line underneath it.

Seuranta

Asikkalan ilmastosuunnitelma

Ilmastosuunnitelman päivitys, toteutus ja seuranta

Kunnan johtoryhmä päivittää ja seuraa ilmastosuunnitelman toteutumista vähintään kaksi kertaa vuodessa. Toimenpiteitä toteuttavat kaikki toimialat.

Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden etenemisen seurantaan ja päivittämiseen käytetään tätä asiakirjaa. Etenemisen seurannassa ilmastosuunnitelman toimenpiteet merkitään seuraavilla värikoodeilla, etenemistilanteen mukaan:

Punainen = ei vielä aloitettu, jäljessä

Keltainen = suunnitteilla

Sininen = toteutuksessa

Vihreä = valmis

Asikkalan ilmastoindikaattorit

Energia

1. Energian loppukäyttö kunnan alueella

338 GWh (2021)

Lähde: Syke, Ilmastoindikaattorit

2. Aurinkosähkön pientuotanto kunnan alueella (alle 1MWp)

0,9 GWh (2021)

Lähde: Syke, Ilmastoindikaattorit

Liikenne

3. Kunnassa liikennekäytössä olevat henkilöautot

4 905 kpl (30.9.2024)

4. Kuntaan rekisteröityjen sähkö-, hybridi- ja kaasautojen lkm

**114 sähköautoa
226 hybridautoa
13 kaasautoa
(30.9.2024)**

Lähde: Traficom, Liikennekäytössä olevat henkilöautot alueittain

Kuluttavat

5. Kotitaloudet, joissa vähintään yksi auto

88 % kotitalouksista
(Orimattila, Asikkala, Kärkölä, Iitti 2021)

6. Kestävien kulkumuotojen osuus liikkumisesta:

**jalankulku 14 %
pyöräliikenne 3 %
joukkoliikenne 2 %**
(Orimattila, Asikkala, Kärkölä, Iitti 2021)

Lähde: Henkilöliikennetutkimus, Päijät-Häme

Ruoka

6. Kasvisruuan kulutus ruokapalveluissa

Viestintä

7. Viestintätoimet, esimerkiksi julkaistut kestävyysaiheiset uutiset vuoden aikana

8. Vietetyt kampanjaviikot